

Yttrande med anledning av överklagande av kommunfullmäktiges beslut den 6 mars 2006 § 24 Nya principer för beräkning av anslag till partierna i kommunfullmäktige

Remiss från Länsrätten i Stockholms län

Remisstid 11 maj 2006

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som yttrande till Länsrätten i Stockholms län överlämnas och åberopas av juridiska avdelningen upprättat förslag till yttrande, *bilaga*.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Annika Billström anför följande.

Ärendet

I förslaget till yttrande bemöts vad klaganden anför.

Mina synpunkter

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar

1. Som yttrande till Länsrätten i Stockholms län överlämnas och åberopas av juridiska avdelningen upprättat förslag till yttrande, *bilaga*.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 3 maj 2006

ANNIKA BILLSTRÖM

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Margareta Olofsson* (v) enligt följande.

I detta sammanhang vill vi påminna om att vänsterpartiet hade en avvikande mening när beslut om de nya principerna för beräkning av anslag till partierna i kommunfullmäktige fattades den 6 mars 2006.

ÄRENDET

Länsrätten har förelagt Stockholms stad att yttra sig med anledning av att Jonas Eklund överklagat Stockholms kommunfullmäktiges beslut den 6 mars 2006 § 24 Nya principer för beräkning av anslag till partierna i kommunfullmäktige. Stockholms stad har förelagts att senast den 25 april 2006 yttra sig i frågan om inhibition. Staden har sökt, och fått förlängd remisstid till 11 maj 2006

Stadsledningskontoret föreslår i ett tjänsteutlåtande av den 24 april 2006 att

1. som yttrande till Länsrätten i Stockholms län överlämna och åberopa av juridiska avdelningen upprättat förslag till yttrande.

Bilaga

Bilaga förslag till yttrande

Länsrätten i Stockholms län
Box 17106
104 62 STOCKHOLM

M å l n r 7 6 9 2 - 0 6 r o t e l 2 2 5

Länsrätten har förelagt Stockholms stad att yttra sig med anledning av att Jonas Eklund överklagat Stockholms kommunfullmäktiges beslut den 6 mars 2006 § 24 Nya principer för beräkning av anslag till partierna i kommunfullmäktige. Stockholms stad har förelagts att senast den 25 april 2006 yttra sig i frågan om inhibition.

Med stöd av bifogade behörighetshandling får jag anmäla mig som ombud för Stockholms stad genom dess kommunstyrelse, nedan kallad staden, och anföra följande.

Beslutet

Stockholms kommunfullmäktige beslutade den 6 mars 2006:

§ 24

**Nya principer för beräkning av anslag till partierna i kommunfullmäktige (utl. 2006:60)
Dnr 019-4964/2005**

Kommunfullmäktige hade alltså - i enlighet med kommunstyrelsens förslag - beslutat följande.

1. Förslag till nya principer för beräkning av stödet till partierna i kommunfullmäktige godkänns.
2. Förslag till partistöd för budgetåret 2006 godkänns. Merkostnaden, 12,3 mnkr, finansieras ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande* i 2006 års budget och redovisas under Kommunfullmäktige m.m.

Överklagandet

Klaganden har anfört att beslutet strider mot 2 kap. 10 § kommunallagen, då principerna otillbörligt missgynnar de mindre partierna i kommunfullmäktige i förhållande till de större.

Staden uppfattar att klaganden åberopar att beslutet skall upphävas på den grund att beslutet strider mot lag eller annan författning (10 kap. 8 § p. 4 kommunallagen).

Klaganden har till stöd för yrkandet om inhibition anfört: Det finns sannolika skäl för bifall till överklagandet. Vidare har han anfört att verkställighet av beslutet kan komma att medföra betydande skada för allmänna intressen, nämligen dels kommunens ekonomi, dels förutsättningar att genomföra årets valrörelse under rättvisa och demokratiskt legitima förutsättningar. Fara i dröjsmål föreligger då ett utbetalt partistöd svårligen kan återkrävas.

Inställning

Staden bestrider klagandens yrkande om att beslutet upphävs och yrkandet om inhibition.

Bemötande

Staden får hänvisa till utlåtande 2006:60, **bilaga**, och vill betona samt tillägga följande:

Klaganden har anfört att reglerna för fördelningen partierna emellan är godtyckligt utformade inom staden.

Vidare har han anfört att med det nya systemet kommer endast 8,65 procent av det totala partistödet att fördelas som grundstöd och resten som mandatstöd. För sin verksamhet är varje fullmäktigeparti i en stad av Stockholms storlek enligt klaganden beroende av vissa resurser, bl.a. partikansli och grundläggande service. Kostnaderna är endast till liten del beroende av partiets storlek eller väljarstöd.

Staden bestrider att det skulle vara fråga om en godtyckligt utformad fördelning. De nya principerna har stöd av kommunallagens bestämmelser om kommunalt partistöd som finns i 2 kap. 9-10 §§ kommunallagen.

2 kap.10 § kommunallagen lyder:

Fullmäktige skall besluta om partistödets omfattning och formerna för det. Stödet får inte utformas så, att det otillbörligt gynnar eller missgynnar ett parti.

Om det med stöd av 4 kap. 30 § har anställts en politisk sekreterare för de förtroendevalda i ett parti, skall detta beaktas när stödet bestäms.

Av motiven till kommunallagens bestämmelser om partistöd (bl.a. prop. 1991/92:66) framgår att kommunerna har stor frihet att utforma stödet till de politiska partierna utifrån de lokala förhållandena och förutsättningarna. Vidare framgår att nämnda paragrafs första stycke andra meningen ger uttryck för den rättvisepincip som bör gälla för partistödets utformning.

I specialmotiveringen till paragrafen (a. prop. s.11) framhålls att det i allmänhet inte är tillräckligt med ett stöd som fördelas enbart per mandat. Den naturliga principen för bestämmande av grundstöd är lika fördelning mellan de i fullmäktige representerade partierna. En helt konsekvent tillämpning av en sådan princip framstår dock inte alltid som ett självklart rättvisekrav. De allra minsta partierna kan i vissa fall anses ha ett mindre behov av grundstöd än de största. Om stödet sätts till lägre nivå för ett litet parti – dvs. ett parti som har ett i förhållande till fullmäktigeförsamlingens storlek ringa antal mandat – bör detta därför inte i sig uppfattas som otillbörligt missgynnande. Däremot bör inget parti som är företrätt i fullmäktige kunna uteslutas när det gäller grundstöd och självfallet heller inte när det gäller mandatbundet stöd. Oavsett vilka former av partistöd som används i en kommun, skall det totala partistödets fördelning ligga till grund för bedömningen om kraven i första stycket andra meningen är uppfyllda. Här skall även hänsyn tas också till värdet av fria lokaler och annan kostnadsfri service som kommunen lämnar. Det är emellertid inte nödvändigt att det genom interndebitering eller på annat vis sätts ett exakt pris på denna typ av stöd.

Det nu överklagade beslutet innebär en höjning av grund/mandatstöd till partierna, från cirka 21 mnkr till 33,3 mnkr. Höjningen av anslagen – som varit oförändrade sedan 1992 – beror på den nya knytningen till partistödet i riksdagen.

Som framgår av utlåtandet beräknades tidigare partistödet 2006 enligt följande per år (kr):

Grundstödet per parti	300 000 kr
Partistöd per mandat	171 652 kr
Utbildning per mandat	18 000 kr

Det nu överklagade beslutet innebär att partistödet beräknas enligt följande per år (kr):

Grundstödet per parti	480 000 kr
Partistöd per mandat	301 007 kr

Det nya beslutet innebär således att grundstödet och mandatstödet höjs samt att utbildningsstödet slopas. Staden hänvisar till beräkningsmodellen i utlåtandet. Det totala grundstödet uppgår numera till 2 880 000 kr och mandatstödet till 30 401 670 kr. Staden vitsordar att systemet innebär att endast 8,65 procent av det direkta partistödet fördelas som grundstöd och resten som mandatstöd. Den fördelningen innebär dock en mindre höjning i jämförelse med vad som gällde tidigare då siffran var 8,59 procent. Grundstödet är lika stort för samtliga partier.

Vid bedömningen av rättvisepincipen skall dock även beaktas värdet av det stöd till rotlar och partikanslier som avser årliga utgifter för kansli-resurser som personal m.m. som fördelas enligt vad som fastställts i budgeten 2006 och som redovisas i utlåtandet. Som framgår i ärendet har de mindre partierna proportionellt sett större stöd för kansliresurser m.m. Partiernas stöd av detta slag får förfogas fritt inom kommunallagens ram. Om medlen inte används för politiska sekreterare, arvoderade förtroendevalda eller liknande, får ett belopp motsvarande lönen samt hos parterna budgeterade lönerelaterade kostnader i stället utbetalas som partistöd till respektive partis fullmäktige-grupp. De resurser som inte förbrukas får föras över till nästa år. Totalsumman för detta stöd uppgår 2006 till 54 572 000 kr.

Vidare skall beaktas att samtliga partier – oavsett storlek – utöver nämnda stöd har tillgång till vissa bastjänster som lokaler, kontorsutrustning, kopiering, vaktmästartjänster m.m. för sitt kommunalpolitiska arbete.

Enligt stadens bedömning är principerna lagenliga, särskilt med beaktande av det stöd i form av kansliresurser samt värdet av fria lokaler och annan kostnadsfri service som kommer samtliga i fullmäktige politiska partier till del. Det stöd som lämnas utöver det direkta partistödet, grundläggande service enligt klagandens språkbruk, kan sägas kompensera de mindre partierna i förhållande till de större partierna. Resultatet av det totala samlade partistödets fördelning innebär inte att de mindre partierna missgynnas. Staden hänvisar till förarbetena till kommunallagens bestämmelser om partistöd (prop. 1991/92:66 och KU 1991/92:18) och Regeringsrättens praxis, bl.a. RÅ 2004 ref. 128. Dessutom kan tilläggas att begreppet stöd markerar att syftet med partistödet inte är att helt avlasta partierna deras eget ansvar för finansieringen av verksamheten (a. prop. s.10).

Staden menar att klaganden inte har anfört några omständigheter som skall medföra att det överklagade beslutet med tillämpning av 10 kap. 8 § kommunallagen skall anses olagligt.

Beslutet har delvis verkställt. Mot bakgrund av vad som anförts om beslutets laglighet bestrider staden att allmänna intressen skulle kunna åsamkas betydande skada vid verkställighet och att utbetalt partistöd svårligen skulle kunna återkrävas. Partierna har informerats om laglighetsprövningen, inhibitionsyrkandet och eventuell återbetalningsskyldighet.

Av rättspraxis (RÅ 1986 ref. 7) framgår att inhibition endast bör komma i fråga om starka skäl talar för att beslutet är olagligt och förbudet är ägnat att förhindra att ett allmänt eller enskilt intresse åsamkas beaktansvärd skada.

Förutsättningarna för inhibition är således inte uppfyllda.

Stockholm som ovan

Roland Strömgren
stadsjurist